

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВ «ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОЛЕДЖ «ПОЛІССЯ»»**

Циклова комісія правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія та культура України»

ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:	Право
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ:	08 Право
СПЕЦІАЛЬНОСТІ:	081 Право

БЕРЕЗНЕ – 2025

Розробник: викладач

(підпис)

Муравко С. О.

Протокол № 6 від «20» лютого 2025 року

Голова циклової комісії

(підпис)

Віталій БЛІНОВ

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3 Загальна кількість годин – 90	Галузь знань: 08 Право Спеціальність 081 Право Освітня програма: Право Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Нормативна
		Рік підготовки: 1-й рік
		Семестр – 1
		Лекційні – 20
		Практичні - 30
		Самостійна робота – 40
		Вид контролю: іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи студента становить: для денної форми навчання – 56%/44%.

Мета, предмет, завдання та очікувані результати вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України»

Мета навчальної дисципліни : опанування студентами суті культурних процесів, що відбувалися в Україні від найдавніших часів до сьогодення. Вивчення основних періодів розвитку української історії та культури, проблеми етногенезу та культурогенезу українського народу.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначити і усвідомити основні віхи державотворчого процесу українського народу;
- охарактеризувати здобутки української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення;
- розглянути особливості вітчизняної історії, визначити її місце і роль у сучасному світовому культурному просторі;
- формувати та розвивати високу внутрішньої культуру студентів на основі вивчення досягнень і закономірностей розвитку української національної культури;
- реалізувати в навчально-виховному процесі завдання виховання національної свідомості, громадянських якостей української молоді, становлення професійного мислення.

Предмет вивчення навчальної дисципліни - український історичний процес та українська культура як цілісність в її історичній динаміці від найдавніших часів до сьогодення, в контексті розвитку світової культури і цивілізації.

Очікувані результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни **здобувач освіти повинен володіти такими предметними компетентностями:**

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в галузі фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місце у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності.

СК2. Знання і розуміння становлення та розвиток правових та державних інститутів на різних історичних етапах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- основи теорії історичного розвитку та методології історії;

- закономірності розвитку історичних процесів та конкретний фактичний матеріал з історії рідного краю, України;
- явища й процеси української та зарубіжної культури;
- методи наукових досліджень;
- сучасні засоби комунікацій та інформації.

Вміти:

- використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності;
- володіти навиками бібліографічного аналізу, способами і прийомами роботи з різними базами даних, бібліотечними та музейними фондами;
- комплектувати, обробляти та класифікувати архівні документи, археологічні та етнографічні матеріали;
- користуватися ПК для виявлення й обробки джерельних даних;
- володіти необхідним лексичним мінімумом сучасних і давніх іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності;
- вести краснорічну роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток;
- використовувати набуті психолого-педагогічні і методичні прийоми для підвищення свого фахового рівня.

Структура навчальної дисципліни

Семестр	Кількість годин					
	денна форма					
	всього	у тому числі:				
		л	сем./пр.	лаб.	прак.інд	с.р.с.
1	90	20	30			40

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

НАЗВА ТЕМАТИЧНОГО РОЗДІЛУ	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН НА ЗАНЯТТЯ		САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ
		теорет.	практ.	
I. ЗАРОДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ КУЛЬТУРИ	16	4	6	6
II. УМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ	20	4	6	10
III. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	22	4	6	12
IV. НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ	16	4	6	6
V. РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ	16	4	6	6
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ:	90	20	30	40

III. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКЛАДЕННЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ЇЇ ВИВЧЕННЯ, ОБСЯГ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

№ ауд. заняття	№ заняття	Назва розділу, теми і зміст занять	Вид занять, кількість годин		Самостійна робота студентів К-ть год	Тип заняття	Форми та засоби контролю	Технічні засоби навчання. Джерела
			теорет	лабор.-практ.				
1		2	3	4	5	6	7	8
I. ЗАРОДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ КУЛЬТУРИ			4	6	6			
1	1	Концептуальні підходи щодо визначення категорії «культура»: її сутності, функцій та структури.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[4, 8]
	2	Поняття світової та національної культури			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[16, 20]
	3	Періодизація, джерельна база, методологічні принципи вивчення історії української культури		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[2, 9]
	4	Соціально – історичні умови становлення і розвитку культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[11, 14]
2	5	Мова, писемність, освіта, науково-технічні знання.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[20, 25]
	6	Література і фольклор.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[10-11]
	7	Містобудування та архітектура.			2		Тестування	[7, 25]
	8	Живопис та декоративно-прикладне		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[5, 19]

		мистецтво.						
II. УМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ			4	6	10			
3	9	Соціально-історичні умови становлення і розвитку культури др. полов. XVII-XVIII ст. 5.2. Освіта та наука. 5.3. Література, усна народна творчість, музика і театр. 5.4. Архітектура і живопис.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[27-28]
	10	Освіта та наука			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[4-6]
	11	Література, усна народна творчість, музика і театр.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[3, 25]
	12	Архітектура і живопис.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[22, 29]
	13	Трипільська культура та її особливості		2		Практична робота	Перевірка конспектів	[5, 17]
	14	Мистецтво та релігійні вірування киммерійців, скіфів та сарматів.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[10, 27]
	15	Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[9, 27]
	16	Освіта, наука, архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинської держави (XII – середина XIV ст.).		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[1, 7]
4	17	Національно-культурні процеси й духовне життя в Україні у XIV – XV ст.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[4, 12]
	18	Культура України в XVI – першій половині XVII ст.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[9, 13]
III. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ			4	6	12			

5	19	Проблеми типологізації еміграції. Особливості процесу еміграції з України.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[13, 21]
	20	Культурна праця української діаспори в Європі Внесок українців Америки та Австралії у світову та українську культуру.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[2, 15]
	21	Культурне життя українців у Росії			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[14, 25]
	22	Діяльність Острозької слов'яно-греко-латинської академії та її внесок у розвиток національної культури.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[9, 21]
	23	Анотація одного із козацьких літописів		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[17, 23]
	24	Розвиток української культури у першій половині XIX ст.			2	Самостійне опрацювання	Тестування	[12, 16]
	25	Українська культура в другій половині XIX ст.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[18, 25]
	26	Розвиток української культури в перше десятиліття XX ст.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[1, 6]
	27	Основні тенденції у розвитку культури. Культурні процеси в Україні в роки Першої світової війни.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[8, 24]
	28	Розвиток освіти та науки.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[3, 6]
6	29	Новітні тенденції, національна самобутність у театральному, образотворчому мистецтві та літературі у часи Центральної Ради, Гетьманату, Директорії УНР.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[11, 26]

IV. НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ			4	6	6			
	30	Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. «Історія Русів». «Енеїда» І. Котляревського.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[11, 14]
	31	«Руська трійця» та Кирило-Мефодіївське товариство. Зростання національної самосвідомості.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[3, 18]
7	32	Соціально – історичні умови становлення і розвитку української культури.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[17, 25]
	33	Особливості національно-культурного будівництва в 1920-ті рр.			2	Самостійне опрацювання	Звіт з практичної роботи	[8, 25]
	34	Національно-культурна політика Гетьманату. Створення вищої школи. Українська Академія Наук. Видавнича справа. Преса. Театр. Церква.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[16, 20]
	35	Стан культури в Україні у 1930-ті рр.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[12, 21]
8	36	Процес радянзації і розвиток культури західноукраїнських земель.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[15, 18]
	37	Початок війни. Мобілізація духовних сил народу.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[9, 13]
V. РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ			4	6	6			
9	38	Українська культура за доби хрущовської «відлиги».	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[8-9]
	39	Бунт проти імперії. Дисидентський		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[2, 24]

		рух та його роль в здобутті незалежності.						
	40	Зростання національної самосвідомості під час «Перебудови» в Україні.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[14, 16]
	41	Культурне життя України в другій половині 1940-х – на початку 1950-х рр.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[7, 16]
	42	Економічний розвиток України – основні тенденції.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[10, 15]
	43	Культурне життя в Україні в умовах соціально-економічних трансформацій 90-х років XX ст.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[6, 15]
	44	Культура незалежної України.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[5, 23]
10	45	Проблеми культурного розвитку українського суспільства в умовах поглиблення глобалізації на початку XXI ст.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування. Підведення підсумків	[1, 15]
10	45	Загальна кількість годин:	20	30	40			

IV. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
I. ЗАРОДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ КУЛЬТУРИ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання термінологічного словника, підготовка доповіді	Література: [основна: 1,4,17,24; допоміжна:7,13,25]	12
II. УМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання термінологічного словника, аналіз статті, есе.	Література: [основна: 3,9,10,22; допоміжна:6,14,23]	12
III. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання термінологічного словника, написання анотації	Література: [основна: 2,14,17,24; допоміжна:5,13,15]	12
IV. НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, аналіз презентації	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання термінологічного словника фраз і кліше для презентації	Література: [основна: 2,8,11,21; допоміжна:4,13,20]	12
V. РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання	Література: [основна: 2,6,12,24; допоміжна:7,23,26]	12

УКРАЇНИ	та вправ до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу,	термінологічного словника есе, підготовка доповіді, реферат		
---------	--	---	--	--

V. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

VI. Розподіл балів, які отримують студенти за дисципліну

Поточне оцінювання та самостійна робота					Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
12	12	12	12	12		

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

VII. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Баран В., Войтович Л., Зайцев О., Зайцев Ю. та ін. Історія України: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. 3-є вид., перероб. і доп. Львів: Світ, 2002. 520 с.
2. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У 2-х кн. К.: Либідь, 1994.
3. Бойко О. Д. Історія України: навчальний посібник Київ: Академвидав, 2010. 688 с.
4. В'ятрович В. Україна. Історія з грифом «Секретно». Харків: КСД, 2023. 512 с.
5. Верстюк В. Українська Центральна Рада. Київ, «Заповіт». 1997. 342 с.
6. Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 272 с.
7. Голодомор 1932–1933 років в Україні як злочин геноциду згідно з міжнародним правом: зб. наук. пр. / М. Антонович та ін.; наук. ред.: В. Василенко, М. Антонович. Вид. 3-тє, допов. К., 2014. 363 с.
8. Грицак Я. Й. Нариси з історії України: формування української модерної нації. Київ: Генеза, 2000. 249 с.
9. Грушевський М. Ілюстрована історія України з додатками та доповненнями / Укладачі Й. Й. Брояк, В. Ф. Верстюк. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 736 с.
10. Жив'юк А. За московським часом: контрверсії радянзації Рівненщини (кінець 1930-х – кінець 1950-х років). Рівне, 2011. 186 с.
11. Ільющин І. І. Протистояння УПА і АК (Армії Крайової) в роки Другої світової війни на тлі діяльності польського підпілля в Західній Україні. Київ, 2001. 287 с.
12. Історія держави і права України. У двох томах. Том 1. / За ред. В.Я. Тація, А.Й. Рогожина, В.Д. Гончаренка. Київ: Концерн ВД «Ін Юре», 2003. 656 с.
13. Історія України та її державності. Курс лекцій: Навч. Посібник / Л. Є. Дещинський, С. В. Терський, І. Я. Хома та ін. Львів: Видавництво «Львівська політехніка», 2009. 476 с.
14. Історія української культури. 3-тє вид. К.: Либідь, 2000. 656 с.
15. Кісь О. Українки в ГУЛАГу: вижити, значить перемогти. Львів, 2017. 288 с.
16. Майдан від першої особи. 45 історій Революції гідності / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко. Київ: Укр. ін-т нац. пам'яті, 2015. 320 с.
17. Мокрик Р. Бунт проти імперії: українські шістдесятники. Київ: Видавництво: «А-ба-ба-га-ла-ма-га», 2023. 416 с.
18. Папакін Г. Павло Скоропадський: патріот, державотворець, людина: історико-архівні нариси. К., 2003. 282 с.
19. Патриляк І. «Встань і борись! Слухай і вір...»: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух 1939–1960 рр. Львів: Часопис, 2012. 592 с.
20. Плохій С. Брама Європи / пер. з англ. Р. Ключка. Харків: «КСД», 2016. 496 с.
21. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. 3-тє вид. Київ: Либідь, 1995. 608 с.
22. Світлична В. В. Історія України: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. 4-е вид. Київ: Каравела, 2007. 400 с.

23. Старжець В. І. Опір західноукраїнської шкільної молоді радянському тоталітарному режимові у 1944–1953 рр. *Радянські репресії у західних областях України (1939 – 1953)*/ відп. ред. В. Ільницький. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2022. 374 с. (С. 184–201).

24. Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ століття. Історичні нариси / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова колегії), НАН України. Інститут історії України. К., 2015. Кн. 3. 943 с.

25. Україна крізь віки. Від давнини до сучасності. Т. 1-15. URL <http://surl.li/ksvzw>

26. Усна історія російсько-української війни (2014–2018 роки) / за ред. В. В. Мороко. Вип. 4. Київ: К.І.С., 2018. 384 с.

27. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Четверте видання, К.: Критика, 2009. 584 с.

28. Ярош Б. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях 30–50-ті роки ХХ ст. (історико-політологічний аспект). Луцьк: «Надстир'я», 1995. 175 с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут історії України НАН України. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/>

2. Український інститут національної пам'яті. Режим доступу: <http://www.memory.gov.ua>

3. Центр досліджень визвольного руху. Режим доступу: <https://cdvr.org.ua/>

4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Електронна бібліотека Читиво. Розділ – Історична література. Режим доступу: <http://chtyvo.org.ua/genre/istorychna/books/>

6. Дослідницький проект – Ukraïner. Режим доступу: <https://ukraïner.net/>

7. Громадський просвітницький проект «ЛІКБЕЗ. Історичний фронт». Режим доступу: <https://likbez.org.ua/ua/>

8. Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії. Режим доступу: <http://history.vn.ua/>

9. Бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України. Режим доступу: <http://izbornyk.org.ua/>

10. Бібліотека «Культура України». Режим доступу: <http://elib.nplu.org/>

11. Історична Волинь. Режим доступу: <http://istvolyn.info/>

12. Замки та храми України Режим доступу: <http://www.castles.com.ua>

13. Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді. Режим доступу: <https://patriotua.org/>

14. Історична правда. Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua/>